

WEINA DAI RANDEL

**ULTIMUL
TRANDAFIR
DIN
SHANGHAI**

Traducere din limba engleză și note de
EDITH NEGULICI

NEMIRA

Dedicată
mamei mele (noiembrie 1950 – martie 2018)
și
lui Raymond Randel (ianuarie 1933 – iunie 2017)

CAPITOLUL 1

TOAMNA ANULUI 1980

The Peace Hotel, Shanghai

Sunt o femeie de șaizeci de ani, o antreprenoare, o filantropă și o persoană extrem de pretențioasă. M-am îmbrăcat cu mare grijă pentru întrevvedere de astăzi: port un pulover negru din cașmir, o bluză galbenă, brodată, pantaloni negri și pantofi făcuți la comandă. Sper din tot sufletul să las impresia de simplitate și de rafinement, căci acestea ar trebui să fie însușirile unei miliardare senine și relaxate.

Îmi întorc scaunul cu roțile, deplasându-mă de la o masă octogonală la alta. A trecut mult timp de când nu am mai fost aici, iar hotelul pare să mă întâmpine ca pe o veche prietenă: pereții cu lambriuri din lemn de castan, imprimeurile în alb-negru și candelabru din aur ce atârnă din tavan asemenea unui cuib de pasăre care arde cu flăcări mari. Desigur, în aer nu mai vibrează melodiile de jazz celebre, strigătele furioase sau vocea lui fermă. La urma urmei, au trecut patruzeci de ani de atunci. Trecutul nostru – lumina mea, lacrimile mele – nu mai există, a dispărut definitiv din viața mea. Dar sper că,

după ziua de astăzi, lucrurile se vor schimba; sper că îmi voi găsi liniștea.

Am hotărât să donez acest hotel – acest reper emblematic al orașului construit de un britanic, controlat de diverse guverne, aflat acum în proprietatea mea – unei realizatoare americane de filme documentare pe care o voi întâlni astăzi. O voi ruga să facă un singur lucru: să realizeze un documentar. Este o ofertă neobișnuită, o afacere proastă din partea mea, dar nu-mi pasă. Realizatoarea de filme documentare a făcut o călătorie cu avionul peste ocean ca să mă întâlnească, iar eu sunt nerăbdătoare să o cunosc.

La o masă din lemn de abanos, lângă coloanele corintice, îmi opresc scaunul cu roțile. N-ar trebui să am emoții, dar inima îmi bate mai repede. Am uitat să-mi iau medicamentele azi-dimineață? Nu-mi amintesc și se pare că nu mă pot mișca, prinsă printre cioburile amintirilor.

CAPITOLUL 2

AIYI

Ianuarie 1940

La câțiva ani după cucerirea orașului Shanghai¹, la mai bine de patru luni de la izbucnirea războiului în Europa, împlinisem douăzeci de ani și aveam o mare problemă. Clubul meu de noapte, o afacere de un milion de dolari, rămăsese fără băuturi alcoolice din cauza crizei din timpul războiului. Vizitele mele la fabricile de bere și la companiile comerciale nu se bucuraseră de prea mult succes, iar clienții remarcaseră că vinul nostru era contrafăcut. Ajunsesem la capătul puterilor, așa că m-am dus la ultima persoană din lume căreia i-aș fi cerut ajutorul: rivalul meu, afaceristul britanic sir Victor Sassoon.

Locuia în hotelul său, situat în centrul Shanghai International Settlement², lângă râul Huangpu. Ajunsă în apropierea clădirii, i-am cerut șoferului meu să parcheze

¹ Trupele japoneze au ocupat Shanghaiul la 28 ianuarie 1932.

² Concesiunea Internațională a fost înființată în 1863; supușii britanici și cetățenii americani se bucurau aici de autoguvernare.

sedanul Frazer Nash de culoare cafenie, să cobor și să pot continua pe jos restul drumului. Cu eșarfa trasă pe față, am trecut pe lângă ricșele care scârțâiau și printre mașinile zgomotoase, ținându-mi capul plecat, rugându-mă să nu mă recunoască nimeni.

Era după-amiaza târziu; o furtună teribilă se abătuse asupra zonei, cerul părea posomorât, iar soarele zăcea ascuns în spatele norilor ca o monedă de argint. Aerul rece mirosea a parfum, a țigări și a găluști prăjite de la hipodromul aflat la câteva străzi distanță. Când am ajuns la una dintre intrările hotelului, am văzut în fața mea un jeep care tocmai lovise un bărbat ce mergea pe bicicletă – un localnic din Shanghai, mi-am dat seama. Victima se ținea cu mâinile de piciorul strivit și urla de durere, iar fața îi era însângerată. Din jeep sări un soldat japonez îmbrăcat în uniformă kaki; soldații japonezi păreau a fi omniprezenți pe atunci. Se îndreptă spre bietul ciclist și, fără să clipească măcar, își scoase pistolul și-l împușcă în cap pe localnic.

Zgomotul puternic al împușcăturii îmi străpunse timpanele și inima, dar nu puteam face nimic altceva decât să privesc în altă parte. Pierduserăm orașul în fața japonezilor; acum, din păcate, noi, chinezii din Shanghai, eram ca peștii captivi într-o mlaștină întunecată. Ca să evităm să fim prinși în chingile morții și să putem supraviețui, n-aveam de ales, trebuia să rămânem nevăzuți sub apă.

Am grăbit pasul, m-am îndreptat spre palierul intrării principale a hotelului și am pășit înăuntru pe ușa rotativă. În hol am simțit o adiere de aer cald. Mi-am desfăcut eșarfa, mi-am tras răsuflarea și am admirat covoarele persane bogate, podeaua strălucitoare din marmură, atrăgătoare canapele Chesterfield din piele de culoare bordo și buchetele proaspete de trandafiri și garoafe puse în vase înalte, de culoare violet. Iubeam acest hotel. Înainte de război, mă răsflătam adesea

rezervând apartamentul iacobin, unul dintre apartamentele extravagante ale hotelului, care avea un decor franțuzesc unic.

Un tip blond așezat pe o canapea Chesterfield, îmbrăcat într-un costum gri din flanel, asemănător unuia pe care îl avea și logodnicul meu, se uită încruntat la mine. Lângă el, trei bărbați în uniforme albastre ale Regimentului 4 de Pușcași marini americani, care probabil auziseră împușcătura, se oprișeră din fumat, privindu-mă la rândul lor. Păreau alarmați, de parcă aș fi fost o intrusă care tocmai pătrunsese prin efracție în sufrageria lor.

M-am întrebat dacă credeau că aveam de-a face cu împușcătura de afară, dar cel mai probabil erau deranjați deoarece eram singurul oaspete chinez din hol. Trebuia să fiu atentă. Toată lumea știa: chinezii și străinii erau precum apa și uleiul care nu se amestecă, de vreme ce englezii și americanii din Shanghai International Settlement îi considerau pe localnici o pacoste, iar noi îi ocoleam ca pe niște dușmani. Acești bărbați din hol nu mă cunoșteau, dar în fața oamenilor din Shanghai, inclusiv a membrilor familiei Sassoon, mă bucuram de un mare respect.

Venisem în toată splendoarea mea obișnuită: o rochie roșie făcută la comandă, cu o despicătură adâncă pe coapsă și o haină neagră seducătoare, din blană de nurcă, cu guler tunică, accesoriată cu cercei cu frunze de aur, un colier din aur și o poșetă scumpă. Nu erau multe fete ca mine în Shanghai – tinere, în vogă, bogate, îndrăznesc să spun frumoase și talentate, grație anilor de experiență căpătați conducând un club de noapte. Știam cum să mă descurc cu tot felul de oameni.

Nu mi-am legănat șoldurile provocator, nu mi-am coborât privirea asemenea unei slugi, n-am zâmbit precum cineva angajat să facă asta. În schimb, mi-am fluturat mâna liberă, am

dat din cap politicos, ca o femeie de afaceri ce eram, și i-am salutat într-o engleză americană impecabilă:

— Bună ziua, domnilor. Ce mai faceți?

N-am primit niciun răspuns, însă au privit în altă parte când am trecut pe lângă ei, în cealaltă parte a holului. Valeții îmbrăcați în uniforme bej și-au oferit ajutorul; le-am făcut semn să plece, uitându-mă în jur. Sir Sassoon, care locuia în penthouse-ul de la etajul unsprezece al hotelului, încă nu coborâse. M-am bucurat. Bine cunoscutul său hobby, fotografia, și rugămintea sa îmi rămăseseră întipărite în minte, dar încă aveam nevoie de un moment pentru a-i cere subtil o favoare, fără să par o ticăloasă.

M-am îndreptat spre un scaun de lângă lift, din care au ieșit clătănându-se doi tipi albi, care țineau în mână sticle de Pabst. Erau beți, cu fețele transpirate și ochii sticloși. Tipul ras în cap m-a privit. Un mormăit în engleză m-a rănit:

— Căinii și chinezii n-au voie în acest hotel.

Să te lupți cu fanaticii era ca și cum te-ai bălăci în noroi. Așa că am preferat să tac, mi-am mutat poșeta în mâna stângă și m-am îndreptat spre celebrul Jazz Bar de la capătul holului. Dar ceva a explodat lângă picioarele mele. O sticlă spartă. Am tresărit și mi-am ridicat privirea. Bețivul ras în cap ținea o sticlă de Pabst ca pe o grenadă. Dar, cu siguranță, nu putea ținti spre mine.

Sticla a zburat prin aer și mi-a căzut în cap. Am simțit cum o durere ascuțită mă înjunghie și am auzit un hohot violent de râs explodându-mi în urechi, dar, din câte am văzut, în holul scaldat în lumină, totul era normal și nimeni nu părea îngrijorat. Nici blondul în costum din flanel, care se ascunsese în spatele unei reviste, nici pușcașii marini americani, care se făcuseră nevăzuți în Jazz Bar, și, cu siguranță, nici bătrânul cu gât gros care aplaudase încântat, de parcă ar fi urmărit un spectacol amuzant.

Nu doream să fac mare tam-tam din asta, dar am atins cu degetele ceva vâscos pe frunte. Eram șocată – aspectul meu fizic însemna totul pentru mine.

— Încetați sau voi chema poliția.

N-ar fi trebuit să spun asta, pentru că poliștii de religie sikh ai Shanghai International Settlement erau părtinitori, iar noi, localnicii, perdanții războiului, nu ne puteam baza pe ei să ne facă dreptate.

— N-ai decât. Te vor duce la închisoare.

Bărbatul care mă lovise a pufnit, apoi toți au scandat într-un glas:

— La închisoare, la închisoare, la închisoare!

Și astfel puteam să-mi iau adio de la sir Sassoon. M-am întors, însă cumva tocurele înalte mi-au alunecat peste o grămadă de cioburi și am căzut. A fost atât de umilitor!

— Lasă-mă să te ajut, spuse un bărbat ce apăruse lângă mine, cu mâna întinsă.

Era o mână urâtă, cu degetele noduroase, degetul mic stătea încovoiat ca un semn de întrebare și, pe dosul palmei, avea scrijelite cu brutalitate o rețea de cicatrice neregulate și creștături întortocheate, în formă de stea. Dar îi eram recunoscătoare pentru ajutor, așa că i-am îngăduit să mă ridice.

Apoi mi-am dat seama – prea târziu – de teribila greșeală pe care tocmai o făcusem. Cei doi bețivi păreau a fi cuprinși de furie; proliferară amenințări josnice, izbucniră în insulte vulgare. Bărbatul care îmi dăduse mâna mă feri de cioburile de sticlă, mă îndepărtă din calea brutelor care mârâiau și se repezi spre ușa rotativă.

Pe palier, vântul rece îmi șfichiuia fața. Mi-am ținut haina strâns înfășurată pe piept, eliberată, șocată.

— Sângerezi.

Vocea lui avea un accent puternic, gutural, pe care nu-l puteam identifica.

Era un bărbat tânăr, înalt și slab, purta o haină neagră la două rânduri de nasturi, cu rever șifonat, fără ceas sau colier din aur; nu era genul de persoană cu care aș fi avut de-a face în mod obișnuit. Trăsăturile lui erau distincte: buzele pline, un maxilar puternic și un nas proeminent, care părea să spună lumii că are un scop în viață. Dar tot i-aș fi mulțumit, fie și numai de dragul ochilor lui – o nuanță de un albastru izbitor.

Încă un tip alb.

— Iată-i! Ne-au atacat. Arestează-i!

Pe ușa rotativă, ca un semn rău, ieșiră cei doi huligani, însoțiți de un polițist uriaș, de religie sikh, ce purta turban pe cap.

Ce tupeu avea! Mi-am dat bretonul deoparte pentru a-i arăta polițistului fruntea însângerată și i-am spus în engleză, cu vocea mea de femeie de afaceri:

— Domnule, uitați ce mi-au făcut. Ei mint. Dar haideți să dăm uitării acest incident, bine? Nu este nevoie să arestați pe nimeni.

Polițistul sikh, un tip puternic, își atinse cu mâna revolverul Webley aflat în toc.

— Domnișoară, încerc să-mi fac treaba.

Detestam să fiu amenințată. Era un polițist obișnuit din Shanghai International Settlement, căci orice polițist nepărtinitor ar fi știut că o femeie ca mine este mai degrabă o victimă.

— Domnișoara spune adevărul, domnule, declară străinul cu ochi albaștri de lângă mine.

Ținea poșeta și eșarfa pe care le scăpasem din neatenție în hol. Mi-ar fi plăcut să le recuperez, dar prudența mă sfătuia să păstrez distanța față de el.

— Arestează-i, arestează-i!

Protestele zgomotoase izbucniră din apropierea ușii rotative, iar sikhul se apropie cu pași apăsați.

— Mă scuzați, domnișoară.

Îl înșfăcă de revere pe bărbatul care mă ajutase.

Cele ce urmară se întâmplară foarte repede: străinul se retrase câțiva pași, scăpând pe jos poșeta și eșarfa. Fără să-și dea seama de scara din spatele lui, călcă strâmb, căzu și se rostogoli de pe palier pe stradă. Polițistul sikh se repezi după el, în timp ce agresorii plini de ură se prăpădeau de râs.

Voiam doar să plec de acolo. Mi-am luat poșeta și eșarfa și am coborât grăbită pe palier spre stradă. M-am îndreptat imediat spre Nash-ul meu. Abia după ce am ajuns la mașină, am privit în urma mea. În depărtare, pe strada pe care zăcea întins cadavrul ciclistului și prin învălmășeala de rișe care circulau în viteză, printre pietonii înveșmântați în tunici lungi și printre mașinile negre care abia se târau, l-am zărit pe uriașul polițist sikh, care îi strângea la spate mâinile străinului, arestându-l pe bărbatul nevinovat și conducându-l spre secția de poliție.